

Mesura de govern sobre prevenció de residus

Exposició de motius

Les ciutats han jugat històricament un paper cabdal per al desenvolupament polític, econòmic, social i cultural de les societats arreu del món, però també tenen una rellevància ambiental per la seva incidència directa en el territori, cada cop més gran, en el que s'emmarquen i del qual depenen. Tot i que des de fa força anys moltes ciutats, essent Barcelona capdavantera en aquest sentit, han estat redefinint i elaborant un nou enfocament per al seu desenvolupament versat en la potenciació de la societat de la informació i del coneixement, cal establir encara noves estratègies concretes que potenciïn un ús més eficient i racional dels recursos.

En el cas de les ciutats, tot i que la informació sobre el consum de materials en un àmbit és certament difícil d'obtenir -més encara en un món globalitzat on matèries primeres i productes poden procedir de qualsevol part del planeta-, tenim a la nostra disposició un indicador sintètic i fàcilment calculable de l'eficiència del sistema: la quantitat i diversitat de residus generats.

Les dades disponibles ens mostren clarament un increment constant i creixent de la generació de residus i, per tant, del consum de materials. Val a dir que aquest increment s'ha estabilitzat temporalment o, inclús reduït, amb l'actual crisi econòmica mundial, relació molt simptomàtica del grau de dependència de la creació de riquesa amb el consum de recursos. En aquest marc, les estratègies competitives de les nostres ciutats han de tenir com un dels objectius generals, afavorir aquelles iniciatives i tendències que millorin l'eficiència en l'utilització dels recursos.

Així, segons les necessitats d'aplicar estratègies que permetin a la ciutat avançar en la gestió eficient dels seus fluxos materials i residuals i que contribueixin a la millora de la sostenibilitat de Barcelona, i partint dels requeriments introduïts per la normativa i la planificació (jerarquia gestió europea, PROGEMIC 2007-2012, PMGRM 2009-2016, Text Refós de la Llei reguladora dels residus, A21 Local) s'ha desenvolupat el Pla de Prevenció de Residus Municipals de la ciutat de Barcelona.

La normativa europea, estatal i catalana defineixen una jerarquia que marca l'ordre de prioritats en les polítiques sobre gestió de residus: el primer que cal fer és reduir els residus amb polítiques de prevenció dels mateixos (el millor residu és el que no es produeix), seguidament cal reutilització, després cal reciclar i valoritzar (per exemple, la valorització energètica) i, per últim, eliminació (o disposició).

A més, en l'àmbit municipal, l'any 1995, el Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona va decidir adherir-se per unanimitat als acords presos a Aalborg, com a primer pas perquè Barcelona elaborés la seva pròpia Agenda 21 Local. Barcelona va aprovar el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat - Agenda 21 de Barcelona el 9 de juliol de 2002. L'Agenda 21 Local de Barcelona aporta un punt de referència que

cohesiona la gestió de la ciutat segons l'objectiu de la sostenibilitat. Un objectiu que es concreta en els punts següents relacionats amb la gestió de residus i la prevenció i el cicle del productes:

- Preservar els recursos naturals i promoure l'ús dels renovables
- Augmentar la cohesió social, enfortint els mecanismes d'equitat i participació
- Potenciar l'activitat econòmica orientada cap a un desenvolupament sostenible
- Progressar en la cultura de la sostenibilitat mitjançant l'educació i la comunicació ambiental
- Reduir l'impacte de la ciutat sobre el planeta i promoure la cooperació internacional

Especialment l'A21 inclou un objectiu específic relacionat amb la prevenció i gestió dels residus: "Reduir la producció de residus i fomentar la cultura de la reutilització i el reciclatge".

Situació actual de la gestió de residus a la ciutat

L'Ajuntament de Barcelona ha realitzat importants avenços en mesures per la millora de la recollida selectiva de la ciutat:

- Una nova contracta de Neteja i Recollida de Residus que incorpora la extensió de la recollida selectiva de la fracció orgànica a tota la ciutat i l'augment dels punts de recollida selectiva de paper, vidre i envasos.
- Un desplegament del nombre de punts verds a la ciutat, especialment els punts verds de major proximitat als ciutadans: de barri i mòbils.
- Unes accions de comunicació periòdiques i permanents encaminades a buscar la implicació i col·laboració dels ciutadans.

Aquestes mesures han facilitat la implicació activa de la ciutadania en la recollida selectiva de les diferents fraccions i ha posat de manifest la voluntat social de contribuir a la separació de brossa. Així cada vegada es recullen més residus selectivament:

- L'any 2010 es van recollir un total de 844.054 tn de residus, dels quals un 39,5 % es van recollir de forma selectiva (333.712,9 tn)
- A la ciutat hi ha un total de 22 punts verds de barri, 8 camions mòbils amb 96 parades setmanals i 7 punts verds de zona; que l'any 2010 van rebre un total de 554.186 visites.

Per tant, cal valorar de forma positiva l'evolució de la recollida selectiva a la ciutat i el treball fet que ha contribuït a consolidar entre la ciutadania els hàbits de separació.

La prevenció de residus a Barcelona

Pel que fa a la prevenció de residus s'han realitzat iniciatives puntuals amb programes com la reducció de les bosses de plàstic d'un sol ús, la cerca d'acords voluntaris per a disminuir l'ús de paper en les oficines i el projecte "fem compost al parc", entre d'altres.

Però per tal de poder fer un salt qualitatiu en les polítiques de gestió de residus de Barcelona i abordar d'una manera global, transversal i coordinada la prevenció de residus a la ciutat, cal impulsar el Pla per a la Prevenció dels Residus Municipals de Barcelona, on es recullen els objectius de reducció en la generació de residus marcats en el Programa de Gestió de Residus Municipals de Catalunya (PROGEMIC) i Programa Metropolità de Gestió de Residus Municipals (PMGRM).

Abordar la prevenció de residus comporta una sèrie de beneficis ambientals, econòmics i de gestió. En el marc ambiental els principals beneficis derivats de la prevenció de residus són:

- Estalvi de recursos naturals: la prevenció de residus evita el consum de matèries primeres per a la fabricació de nous productes.
- Estalvi d'energia: es produeix un important estalvi energètic associat als processos de fabricació, distribució i ús dels productes evitats o reutilitzats, a més, permet estalviar energia en les etapes de gestió de residus tals com la recollida, tractament i disposició final.
- Disminució dels impactes ambientals: es redueixen els impactes ambientals relacionats tant amb els processos de producció i distribució dels béns i productes (emissions a l'atmosfera, contaminació de l'aigua i el sol, etc.) com en les activitats de gestió de residus (recollida, tractament i disposició final).
- Millora de la salut laboral i del risc ambiental: la prevenció qualitativa comporta la disminució de la manipulació de substàncies tòxiques o perilloses beneficiant la salut laboral dels treballadors i disminuint el risc ambiental associat.

Respecte als beneficis econòmics es podria destacar:

- Reducció dels costos associats a la gestió de residus (recollida, transport, tractament i disposició final, etc.). Especialment en el camp del tractament on la disminució de tones entrades a planta comporta un estalvi econòmic directe.
- Generació de llocs de treball directes i indirectes a través del desenvolupament d'actuacions i projectes de prevenció (campanyes de comunicació, reutilització, etc.) i d'altres activitats associades.

Finalment en l'àmbit de la gestió la reducció de residus comporta les següents millores:

- Compliment del marc legal on s'estableixen objectius generals o específics de prevenció (Estratègia de prevenció de la UE, legislació d'envasos i embalatges, PROGEMIC, etc.) i una jerarquia de gestió que dona prioritat a la prevenció.

- Increment del coneixement i la sensibilització ciutadana envers la gestió de residus de la ciutat.
- Disminució de les necessitats de gestió: possible reducció dels serveis de recollida i de les necessitats de capacitats de plantes, així com, de l'optimització i el control dels sistemes de gestió dels residus. Addicionalment, aquest fet es podria traduir en un increment de la vida útil dels abocadors actuals i una reducció de les necessitats d'ocupació del territori amb noves infraestructures de tractament i disposició dels residus.

El Pla de Prevenció de Residus de Barcelona

Missió

Fomentar la reducció de la generació de residus a la ciutat, fent participar a tots els agents implicats (ciutadania, empreses, comerços, entitats, associacions i administracions) per donar compliment a la normativa vigent i a les línies d'actuació de l'Agenda 21 de la ciutat.

Visió

Una ciutat que progressa amb menys producció de residus, que és més eficient en l'ús de recursos, amb una major internalització de costos ambientals i una ciutadania compromesa i corresponsable.

Valors

- Proactivitat
- Sostenibilitat i Eficiència
- Transversalitat
- Corresponsabilitat
- Transparència
- Equitat
- Persistència
- Creativitat i innovació

Objectius de prevenció

El Pla defineix uns objectius propis i adaptats a les expectatives i possibilitats del municipi en el marc de la consecució dels objectius establerts pel PROGREMIC 2007-2012 i del PMGRM 2009-2016 que siguin aplicables a nivell municipal. Si la normativa estableix un objectiu quantificat, el Pla l'ha adoptat com a tal, complementàriament s'han establert un seguit d'objectius qualitatius. Ambdós tipus d'objectius es detallen a continuació.

Objectius qualitatius generals

- Fer arribar a la societat de forma clara el missatge de la prevenció i el consum responsable i consolidar les actuacions de prevenció dins de la gestió de residus municipals.
- Incorporar en els hàbits de la vida quotidiana actuacions que fomentin el consum responsable i immaterial.
- Incrementar la implicació i participació activa i compromesa dels diferents sectors socials en les decisions i actuacions relatives a la prevenció i aconseguir el compromís dels agents econòmics per avançar en la prevenció.
- Promoure i reactivar les possibilitats de reutilització i preparació per a la reutilització.

Objectius qualitatius per fluxos residuals

- Promoure la prevenció de productes, els residus dels quals tenen efectes perjudicials per al medi o les persones.
- Promoure la prevenció de productes, els residus dels quals són de difícil reintroducció als cicles productius.
- Reduir aquelles fraccions que es generen en quantitats importants o que suposen problemes per a la gestió municipal.
- Reduir aquelles fraccions de residus que suposen un impacte econòmic més destacat.
- Prevenir la generació d'aquelles fraccions per les quals existeixen objectius específics establerts per la normativa o la planificació, com actualment són els envasos lleugers i les bosses de plàstic.
- Prevenir, especialment, la generació de residus de matèria orgànica, d'envasos, paper i de les anomenades fraccions "Altres" o "minoritàries" incloent els residus especials.
- Reduir la generació i fomentar la reutilització de fluxos específics com poden ser les bosses de plàstic, les runes, els residus del clavegueram, la poda municipal, el paper de premsa i la publicitat i els envasos d'aigua.

Objectius quantitius

- **Reducció d'un 10% en la generació per càpita en el 2018** (calculat respecte el valor de l'any de referència el 2006):
 - Generació per càpita any de referència: 1,540 kg/hab/dia
 - Generació per càpita objectiu del pla (2018): 1,386 kg/hab/dia
- **Potencials de prevenció per a cada fracció**, s'utilitzen com a referència els potencials definits pel PROGEMIC, tot i que el seu nivell d'assoliment dependrà

dels potencials de prevenció específics per flux resultants de les actuacions desplegades (per tant, poden haver fluxos que surtin reforçats per sobre dels paràmetres de referència i altres fraccions sobre les quals la capacitat d'actuació resulta inferior en funció de les possibilitats i el context a escala municipal).

- Reducció de les **bosses de plàstic per càpita com a mínim d'un 50% el 2016**. Els nivells de reducció que s'assumeixen parteixen de l'objectiu amb horitzó 2012 del PROGEMIC, però aquest valor es fa extensiu al 2016 (Període 1 del pla) segons la configuració del pla, tot indicant que es planteja com un objectiu de mínims.

Abast d'aplicació material i territorial

L'àmbit d'aplicació material del pla de prevenció inclou tots els fluxos de **residus municipals o de residus assimilables als municipals** generats dins del terme municipal de Barcelona.

Les actuacions del pla

El Pla s'estructura en vuit àmbits temàtics, sis dels quals classifiquen les actuacions en funció de la fracció residual objecte de les actuacions de prevenció: matèria orgànica, envasos lleugers, paper-cartró, vidre, voluminosos i residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEEs), "Altres" fraccions. Els dos àmbits temàtics restants corresponen a actuacions transversals: un àmbit específic dirigit a l'aplicació d'actuacions a agents o llocs específics i un últim àmbit específic de desplegament d'instruments de comunicació, participació i recerca. A continuació es descriuen les actuacions previstes a cada àmbit del Pla.

Àmbit temàtic de la Matèria orgànica

Foment de l'autocompostatge. El compostatge és un procés senzill que pot ser complementari al servei de recollida habitual de la FORM, ja que permet gestionar la matèria orgànica i les restes vegetals (residus verds de la vegetació dels patis, jardins i torretes) en origen. A més, a l'aplicar posteriorment el compost obtingut en el mateix lloc on s'ha generat s'aconsegueix tancar el cicle de la matèria orgànica. Tot i que a priori no es consideri una de les pràctiques de prevenció que es puguin desenvolupar de forma generalitzada a la ciutat, existeixen diferents àmbits específics on es poden desenvolupar processos d'autocompostatge, tals com els horts urbans, les escoles i universitats, els habitatges particulars i també existeixen interessos en desenvolupar aquesta pràctica a nivell comunitari.

Reducció del malbaratament alimentari. La generació de residus alimentaris és elevada, aproximadament una cinquena part del menjar que adquireixen les llars és llançat a les escombraries, i per tant, es converteix en residu orgànic. Un 65% d'aquests residus alimentaris podrien haver estat evitats al aplicar bones pràctiques en la seva adquisició, conservació i preparació, de manera que l'àmbit familiar es converteix en una font important de prevenció de matèria orgànica a la ciutat. Per altra banda, l'elevada generació d'excedents alimentaris per part de les activitats

econòmiques del sector de l'alimentació també té associat un potencial d'aprofitament destacat per la concentració d'aquests comerços a Barcelona. Així, en aquesta línia estratègica es concreten actuacions per frenar aquest malbaratament alimentari, a partir de la compra i consum responsable d'aliments, de la prevenció de residus alimentaris als centres escolars i de la millora dels circuits d'aprofitament d'excedents alimentaris procedents de les activitats econòmiques.

Reducció de les restes vegetals municipals. En les activitats de manteniment del verd urbà es genera una important quantitat de fracció vegetal que és necessari gestionar de forma adequada, tant en termes de generació com de tractament i reaprofitament. En aquesta línia estratègica es contemplen mesures complementàries al compostatge actual d'aquestes restes en plantes de tractament tals com l'autocompostatge, l'ampliació de mesures d'*smartgardening* i d'aplicació de *mulching*, que permetran continuar reduint els residus verds i aplicant-los una vegada generats als espais verds en forma de compost i *mulch*.

Àmbit temàtic dels Envasos Lleugers

Reducció de la utilització d'envasos i embalatges. En els darrers anys la quantitat d'envasos i embalatges d'un sol ús ha experimentat un fort augment. La recollida selectiva i el reciclatge d'aquesta fracció a la ciutat permeten disminuir part de l'impacte ambiental provocat, tot i això, aquestes mesures no són suficients. Una de les alternatives per a minimitzar l'impacte causat per aquest tipus de residus és la seva reducció i reutilització mitjançant el foment de l'oferta i la demanda de productes amb menys envàs, d'envasos reutilitzables i retornables, de bosses reutilitzables, etc., involucrant tant als consumidors com als comerciants de Barcelona. Per altra part, als centres escolars també existeixen possibilitats de reduir els envasos d'esmorzars i del servei de menjador, alhora que es consciencia als alumnes.

Reducció d'envasos de begudes. L'ús d'envasos reutilitzables ha experimentat un elevat descens en els darrers anys, ja que aquests han estat substituïts per envasos d'un sol ús. Els impactes ambientals dels envasos retornables són molt menors que els causats pels envasos d'un sol ús. Aquesta línia estratègica pretén disminuir el nombre d'envasos d'un sol ús utilitzats a partir del foment de la implantació i correcta utilització de Sistemes de Dipòsit, Devolució i Retorn (SDDR), de la introducció de màquines de vènding amb criteris de prevenció especialment en equipaments i de l'increment del consum d'aigua de l'aixeta per part de la ciutadania.

Àmbit temàtic del Paper i Cartró

Reducció del paper i cartró. La generació de paper ha anat incrementant en els darrers anys, en alguns casos com a conseqüència del seu malbaratament i ús indiscriminat i a l'augment per altra part de la publicitat en format paper. Tot i la seva recollida selectiva que obté resultats força elevats i el seu reciclatge, resulta ser un material amb un potencial de prevenció important si s'apliquen algunes pràctiques senzilles. Així, en aquesta línia estratègica es planteja disminuir la quantitat de fracció paper generada a través del foment de la reducció del seu consum i utilització,

centrada especialment en les activitats d'oficines i despatxos que tenen un pes relatiu important en els sectors d'activitat econòmica de la ciutat, i a la vegada en l'Ajuntament i equipaments. Paral·lelament es promocionarà la reutilització de llibres de text i de lectura, i la prevenció de residus derivats de la publicitat no nominal ja que aquests també ocasionen impactes visibles en quant a quantitats generades i sobre la gestió i neteja municipal.

Àmbit temàtic del Vidre

Reducció del vidre envàs. L'ús d'envasos de vidre reutilitzables ha experimentat un important descens en els darrers anys. Tot i que la recollida selectiva i el reciclatge d'envasos de vidre d'un sol ús obté resultats força elevats, la seva reutilització és preferible, en termes ecològics, sempre que la distància de transport dels envasos sigui com a màxim de 200-300 km. Per tant, aquesta línia estratègica pretén reduir la fracció vidre a través del foment de la seva reutilització mitjançant la promoció dels envasos de vidre reutilitzables al canal HORECA (Hosteleria, Restauració i Catering), sector amb gran quantitat d'establiments a Barcelona i un dels principals consumidors d'aquests materials. Addicionalment, s'introduiran mesures específiques pel foment de la reutilització d'ampolles de cava com a pràctica de prevenció molt visible de cara a la ciutadania.

Àmbit temàtic del Voluminoso-RAEEs

Foment de la preparació per a la reutilització-reparació de voluminosos. L'elevada producció de béns fruit de l'encariment relatiu dels serveis respecte els béns i de la cultura d'usar i llençar, provoca que any rere any aquests productes es converteixin en residus, conseqüentment cada cop hi ha més objectes voluminosos, RAEEs i tèxtils en els residus municipals. Aquesta línia estratègica pretén disminuir la quantitat de residus voluminosos i RAEEs generats, alhora que augmentar la seva reutilització i extensió de la vida útil, a través de: la recollida selectiva i la posterior preparació per a la reutilització dels voluminosos recollits, la creació d'espais de reparació municipals adreçats a la ciutadania i la promoció de les activitats econòmiques associades a la reparació i restauració de béns.

Foment de la reutilització de voluminosos. Molts dels voluminosos i RAEEs recollits selectivament es troben en condicions apropiades per ser reutilitzats de forma directa o després d'una preparació per a la reutilització amb més o menys complexitat. És per això que cal crear les vies específiques per fer efectiva i facilitar la reutilització d'aquests béns ja que, en l'àmbit de la ciutat, el potencial d'aquesta pràctica de prevenció és molt elevat. Aquestes vies es materialitzaran a partir de la creació d'un aparador virtual que permeti l'oferta, la demanda, l'intercanvi i la donació d'objectes, de la gestió de sol·licituds per a facilitar les donacions a través dels serveis socials municipals i a través de la promoció i implantació d'espais d'intercanvi de voluminosos en els locals de les entitats i associacions.

Àmbit temàtic de les "Altres" fraccions

Reducció de d'Altres Fraccions. La resta de fluxos que formen part del grup de les fraccions "Altres", al igual que en el cas del voluminosos i RAEEs, han experimentat un augment de generació destacat en l'últim període. És per això que es crea un interès en l'aplicació de mesures de reducció d'aquests materials que se centraran en actuacions específiques per a cada flux tals com la recollida selectiva i el foment de la reutilització de la roba i la recollida selectiva i reutilització de terres i runes en l'àmbit de les obres i manteniment municipals.

Reducció dels envasos secundaris i terciaris. El fort increment en la utilització d'envasos i embalatges d'un sol ús en general, ha tingut efectes sobre la utilització d'embalatges secundaris, que són els que s'empren per a transportar embalatges primaris o productes dins dels seus envasos, i d'embalatges terciaris, que són els que transporten diversos embalatges secundaris. Aquest fet sumat a la gran concentració d'activitats econòmiques generadores d'aquests embalatges i a les incidències de gestió que es generen en les recollides selectives municipals, ha portat a incloure una actuació de reducció concreta per tal de potenciar els embalatges secundaris i terciaris reutilitzables i retornables i l'ús de sistemes de logística inversa.

Àmbit temàtic de les actuacions en agents i llocs específics

Accions de reducció de residus en àmbits específics. Certes activitats econòmiques, equipaments i altres espais singulars presents a la ciutat es comporten com a importants generadors de determinats residus municipals o assimilables, de manera que poden ser objecte d'implantació de mesures de prevenció. Segons l'anàlisi inicial realitzat, s'ha estimat viable i necessari potenciar l'aplicació de mesures de prevenció de residus en el següents àmbits específics: sector hotelier/restauració, despatxos i oficines i equipaments i espais singulars de la ciutat.

Foment de la prevenció de residus en festes i esdeveniments. La producció de residus de cada acte festiu o esdeveniment és molt particular i depèn del tipus d'acte i del nombre d'assistents. L'impacte d'aquestes activitats sol ser destacat i s'acostuma a generar en un àmbit i període molt concret i requereix d'un sobreesforç per part dels sistemes de gestió de residus per retornar l'espai a les condicions inicials. Per tant, són una bona àrea de treball per tal d'incorporar estratègies de prevenció (i reciclatge) de residus, ja que addicionalment al benefici ambiental que suposen les accions, els esdeveniments com a punt de reunió de la ciutadania són espais essencials per a fer difusió de les pràctiques de gestió i reducció de residus entre els assistents i poden, per tant, actuar com a elements exemplificadors.

Foment de la prevenció de residus en l'ambientalització a les dependències i serveis municipals. L'ambientalització de l'administració pretén impulsar les accions que garanteixin una gestió de l'activitat basada en criteris ambientals i de sostenibilitat, actuant com a element exemplificador de les bones pràctiques de l'ens local. L'ambientalització del l'Ajuntament es realitza en el marc del Programa Ajuntament+Sostenible i es concreta en l'àmbit de la prevenció en la realització de

compres, contractacions i concessions amb criteris de reducció de residus i en el foment de l'execució de bones pràctiques de prevenció per part del personal de l'Ajuntament. A partir d'aquestes dues vies d'acció que estan molt consolidades a l'Ajuntament de Barcelona, es pretén donar continuïtat i potenciar el nombre d'actuacions i el seu abast d'aplicació, alhora que es fomentarà la participació i sensibilització del personal municipal en el marc del Programa Ajuntament+Sostenible.

Àmbit temàtic de la Formació, Participació i Recerca

Foment del consum responsable en general. La generació de residus està vinculada molt estretament a les pautes de consum dels ciutadans. En els darrers anys la tendència ha estat incrementar la diversificació dels materials i dels productes oferts en el mercat així com l'ús de materials d'un sol ús o l'adquisició de productes que no són de primera necessitat. Per tant, és necessari incidir en aquesta tendència i fomentar la compra, consum i ús responsable i sostenible de béns i productes que té una aplicació específica en l'àmbit de la prevenció de residus i que es conforma com una actuació transversal amb una relació directa amb la resta d'accions proposades. Aquesta estratègia també inclourà el foment de la desmaterialització del consum a partir de potenciar les possibilitats existents al mercat per a adquirir serveis o béns immaterials.

En el marc de l'adquisició responsable de béns, els mercats d'intercanvi i de segona mà, activitats que tenen un tradició destacada a la ciutat, esdevenen un instrument molt potent per a la consecució de la reutilització de béns a través de facilitar l'encontre entre l'oferta i la demanda de productes de segona mà.

Comunicació, formació i assessorament en prevenció. La prevenció de residus és una àrea de treball recent, fet que implica que puguin sorgir dubtes en el moment de dissenyar i aplicar mesures o activitats que cal resoldre per tal d'avançar de forma efectiva. Addicionalment, per tal de tenir èxit en l'aplicació de les polítiques de prevenció de residus cal la implicació i el coneixement de tots els sectors de la societat des dels productors als usuaris, passant pels òrgans reguladors o dinamitzadors (ens locals i associacions i entitats). A més cal realitzar un retorn mitjançant la difusió de les pràctiques realitzades i els resultats per demostrar l'èxit i l'esforç de la col·laboració i implicació dels agents de manera que quedin reforçats. Per tant, la comunicació i la formació i l'assessorament en prevenció són elements imprescindibles que s'han de portar a terme de forma continuada i paral·lela al desenvolupament del pla, amb la finalitat d'assolir els nivells màxims de participació i implicació dels diversos actors en les actuacions de prevenció del pla. És per això, que aquesta línia estratègica està dirigida a la creació d'un servei d'assessorament i de consultes de prevenció, a la realització d'activitats de comunicació i formació i a l'establiment de mecanismes eficaços de difusió de les actuacions i dels seus resultats.

Participació- col·laboració en prevenció. La fita de la prevenció de residus, no és un objectiu únic de la ciutat de Barcelona, sinó un objectiu comú per diferents àmbits i nivells de gestió. L'elevada generació de residus municipals, és una realitat present a gran part de les regions, ciutats i pobles dels països desenvolupats o en vies de desenvolupament. En aquest sentit la present línia estratègica pretén fomentar la

participació i la col·laboració en xarxes sobre prevenció de residus i de forma específica en la setmana europea de la prevenció de residus.

Innovació i recerca en prevenció. La prevenció de residus és una disciplina força nova, això comporta que encara sigui una matèria en la que es pot evolucionar i es poden desenvolupar noves eines. És necessari, per tant, fomentar la innovació i la recerca en aquest àmbit, amb l'objectiu de conèixer quins instruments i mecanismes de tot tipus poden permetre aconseguir els objectius establerts. El foment de la innovació i recerca en prevenció es durà a terme a través de la celebració d'un concurs anual d'idees de prevenció i de la realització d'estudis de desenvolupament en aspectes concrets de reducció de residus en l'àmbit de ciutat.

Instruments normatius i fiscals de prevenció. Per assolir els objectius establerts en el present Pla de Prevenció i continuar avançant en la fita de la prevenció de residus és necessari que es produeixi un canvi de les pràctiques de consum i gestió de residus. Per dirigir i potenciar aquest canvi d'hàbits, l'Ajuntament té a la seva disponibilitat diferents instruments de caràcter normatiu, tant a nivell intern com extern, que poden regular les pràctiques de prevenció, i una sèrie d'instruments econòmics i fiscals que permetran afavorir o desafavorir determinades conductes dels diferents agents relacionades amb la reducció i reutilització de residus. En el marc de pla es promocionaran estudis específics sobre els objectius i mecanismes i àmbits d'aplicació d'aquests instruments.

A continuació es presenta una taula resum amb totes les actuacions previstes pel Pla de Prevenció de Residus de Barcelona per cada àmbit.

Àmbits temàtics- Línies estratègiques -Actuacions	
MATERIA ORGÀNICA	
MO1. Foment de l'autocompostatge	
•	MO1.1. Foment de l'autocompostatge comunitari
•	MO1.2. Foment de l'autocompostatge en horts urbans
•	MO1.3. Foment de l'autocompostatge als centres escolars i universitaris
•	MO1.4. Foment de l'autocompostatge individual
MO2. Reducció del malbaratament alimentari	
•	MO2.1. Foment de la compra i consum responsable d'aliments
•	MO2.2. Foment de la prevenció de residus alimentaris als menjadors dels centres educatius.
•	MO2.3. Millora dels circuits d'aprofitament d'excedents alimentaris
MO3. Reducció de les restes vegetals municipals	
•	MO3.1 Implantació de mesures de prevenció en els espais verds
ENVASOS LLEUGERS	
ELL1. Reducció de la utilització d'envasos i embalatges	
•	ELL1.1. Reducció de les bosses de plàstic d'un sol ús
•	ELL1.2. Foment de la reducció de l'ús d'envasos i embalatges
•	ELL1.3. Foment de la reducció d'envasos i introducció d'embalatges reutilitzables als centres escolars.
ELL2. Reducció d'envasos de begudes	
•	ELL2.1. Foment de la implantació de sistemes SDDR i de la seva utilització
•	ELL2.2. Foment de màquines de vènding amb criteris de prevenció d'envasos i embalatges
•	ELL2.3. Reducció dels envasos d'aigua (foment de l'ús d'aigua d'aixeta)
PAPER	
P1. Reducció del paper i cartró	
•	P1.1 Foment de la reducció del consum de paper

Àmbits temàtics- Línies estratègiques -Actuacions
<ul style="list-style-type: none"> P1.2 Reutilització de llibres de text i lectura P1.3 Prevenció de la publicitat no nominal
VIDRE
V1. Reducció del vidre envàs
<ul style="list-style-type: none"> V1.1 Promoció dels envasos de vidre reutilitzables al canal HORECA i a altres establiments V1.2 Foment de la reutilització de les ampolles de cava
EIX VOLUMINOSOS-RAEE
VR1. Foment de la preparació per a la reutilització-reparació de voluminosos
<ul style="list-style-type: none"> VR1.1. Foment de la preparació per a la reutilització dels voluminosos recollits VR1.2. Foment de la creació i ús d'espais i activitats de reparació
VR2. Foment de la reutilització de voluminosos
<ul style="list-style-type: none"> VR2.1. Aparador virtual dels objectes reutilitzables VR2.2. Gestió de sol·licituds de donacions a través dels serveis socials/fundacions
ALTRES FRACCIONS
A1 Reducció d'Altres Fraccions
<ul style="list-style-type: none"> A1.1 Foment de la recollida selectiva de roba i calçat i la seva reutilització. A1.2 Foment de la prevenció de terres i runes
A2. Reducció dels envasos secundaris i terciaris
<ul style="list-style-type: none"> A2.1 Potenciar els embalatges secundaris i terciaris reutilitzables i retornables i l'ús de sistemes de logística inversa a les activitats econòmiques
ACTUACIONS EN AGENTS/LLOCS ESPECÍFICS
ALE1. Accions de reducció de residus en àmbits
<ul style="list-style-type: none"> ALE1.1. Implantació de mesures de prevenció al sector hotelier i restauració ALE1.2. Implantació de mesures de prevenció en despatxos i oficines d'organismes oficials no municipals i d'entitats sense ànim de lucre ALE1.3. Implantació de mesures de prevenció en equipaments/espais singulars (Zoo, Parc del Tibidabo, museus, fires, etc)
ALE2. Foment de la prevenció de residus en festes i esdeveniments
<ul style="list-style-type: none"> ALE2.1. Foment de la prevenció de residus en esdeveniments municipals ALE2.2. Foment de la prevenció de residus en esdeveniments no municipals
ALE3. Foment de la prevenció de residus en l'ambientalització a les dependències i serveis municipals
<ul style="list-style-type: none"> ALE3.1. Ampliació de l'ambientalització de compres, contractació i concessions amb criteris de prevenció de residus ALE3.2. Foment de les bones pràctiques de prevenció del personal de l'Ajuntament
FORMACIÓ, PARTICIPACIÓ I RECERCA
FPR1. Foment del consum responsable en general
<ul style="list-style-type: none"> FPR1.1. Foment del consum i ús responsable dels béns, productes i serveis FPR1.2. Foment dels mercats d'intercanvi
FPR2. Comunicació, formació i assessorament en prevenció
<ul style="list-style-type: none"> FPR2.1. Servei d'assessorament i de consultes en prevenció FPR2.2. Comunicació i formació en prevenció FPR2.3 Mecanismes de difusió d'actuacions del pla de prevenció i dels seus resultats
FRP3. Participació- col·laboració en prevenció
<ul style="list-style-type: none"> FRP3.1. Participació en xarxes sobre prevenció de residus FRP3.2. Participació en la setmana europea de la prevenció de residus.
FRP4. Innovació i recerca en prevenció
<ul style="list-style-type: none"> FRP4.1. Concurs anual d'idees per a la prevenció FRP4.2. Estudis de recerca i desenvolupament en aspectes concrets de reducció de residus a la ciutat
FRP5. Instruments normatius i fiscals de prevenció
<ul style="list-style-type: none"> FRP5.1. Estudi de l'ordenació de la prevenció general i sectorials FRP5.2. Estudi de desenvolupament d'instruments econòmics i fiscals pel foment de la prevenció

MESURA DE GOVERN

1. Aprovar el Pla de Prevenció de Residus Municipals de Barcelona, que ha de permetre aconseguir els següents objectius estratègics:
 - Reduir la generació de residus per càpita en un 10% en el 2018.
 - Introduir nous hàbits i actituds en les estratègies de gestió de residus municipals, donant més èmfasi a la prevenció d'acord amb la jerarquia marcada per la normativa.
 - Donar un marc de referència a les actuacions que es duen a terme, aportant una visió estratègica a mig termini (per als propers vuit anys) a la vegada que s'estableix un pla de treball concret.
 - Incrementar el grau de lideratge i concertació de l'Ajuntament en relació a les actuacions de prevenció.
 - Millorar l'efectivitat dels recursos aportats a la gestió i prevenció de residus.
 - Augmentar el grau de sensibilització i participació de la població en general i de cadascun dels agents implicats en particular.
 - Optimitzar els resultats de la prevenció i eficàcia de les actuacions i reduir i/o optimitzar els fluxos metabòlics associats als consum de béns i productes i a la generació de residus.
2. Incorporar progressivament el concepte i les actuacions de prevenció de residus en les comunicacions sobre aspectes relacionats amb la gestió de residus adreçades a la ciutadania.
3. Establir els mecanismes de coordinació i seguiment de les actuacions dels pla, dotant-lo dels recursos econòmics i humans necessaris.
4. Informar periòdicament i donar a conèixer els informes de revisió del Pla tant en l'àmbit intern de l'Ajuntament com als agents socials a través del grup de treball de residus del Consell Assessor de Medi Ambient i Desenvolupament Sostenible.